

ját otthon, Váradon ünnepelhesse, meg kellett elő-
gednie, hogy a régi váradai fiúk Gödöllőn gyűl-
keztek össze a fehér papok kertjében. Szegeden
korábban Ujj József dr.-nál volt ügyvédjelölt,
később a híres, nagy bűnügyek egész sorában
működött, tudását, fölkészültségét mindenütt is-
merték, az ügyvédek ügyvédje lett. Hét évvel
előbb fungált utoljára mint gyakorló-ügyvéd, de
amíg elmehetett barátai közé, még azon túl is a
jogtudósok középpontja volt. Lassan, csöndesen
bucsuzott évek óta. Először le kellett mondania
a mórakerti padról, a lassu sétákról, a kávéházi
asztaltól, néhány hónap előtt a nyomtatott betű-

ről, — amely az életet jelentette számára —, csak
csöndesen és szomorúan feküdt ágyában és emlé-
kezett. Egy hét előtt már nem kért szivart és ez
a végső bucsú volt. Tegnap hajnalban, egyetlen
hangos szó nélkül, amilyen az egész élete volt,
alig észrevehetően, békésen elaludt. Életéhez
méltóan és kívánsága szerint vasárnap reggel 9
órákor csöndesen, hangos beszédek, színes virá-
gok nélkül, halk imával kísérik el utolsó útjára,
ahol csönd és béke van, ahol kedvére szemléld-
het és emlékeztethet egy világra, amelyben költők
és gondolatok születtek. (v. gy.)

ban »meglepő rövidséggel mutat rá« a jellem-
ző sajátosságokra.

Dicséretes szorgalommal készítette el pályá-
munkáit az önképzőkori pályázatok kúrsa-
után s »A költői nyelv fejlődése irodalmunk-
ban«, Horatiusból műfordításával, valamint
Vörösmartyról ünnepi ódájával dicsé-
retet kapott, míg az Odyssea méltatásával
jutalmat nyert. Állandóan szembekerült a
munkatérén Balassa Józseffel, aki pályamun-
káival a jutalmakat szedte el Juhász Gyula
elől, ahol ő dicséretet kapott.

Nyolcadikos diák korában a fiatal költő
a legszorgalmasabb önképzőkori tagok között
foglalt helyet. Önálló verseivel, teljességével,
bírátaival minden gyűlésen szerepelt. 1901
október 6-án »Az aradi tizenhárom« című
ódáját szavalta el nagy sikerrel. A második
gyűlésen »Az első magyar szindarab«-ról ol-
vasott fel dicsérettel, majd a következő Per-
jessy Lászlónak »Fehér rózsá, piros rózsá«
című elbeszélő költeményére irt bírálatát adta
elő. Novemberben jóságos szigorúsággal bírál-
ta meg Aigner Károlynak »A mythologia
keletkezése és fejlődése« című értekezését,
melynél először a tárgyválasztási hibáztatja,
aztán a »hiányos kidolgozást és a nyelvezet
idegenszerűségét, de dicséri az arányos és
egységes szerkezetet és a szerző buzgalmát.
(Jegyzőkönyvi bejegyzés.) Ebben a hónapban
első jutalmat nyert Erzsébet királyné
halálának évfordulójára irt em-
lékbeszédével, melyet az ünnepségen
(november 19) helyette Pollák József mondott
el. A pályamű eredményének kihirdetése után
ugyanazon ülésen még kétszer szerepel Juhász
Gyula neve, amennyiben a költő és Venetia-
ner Frigyes kölcsönösen bírálták írásban
egymás dolgozatát. A legközelebbi ülésen Kiss
Józseftől szavalt, Eisner Manó a sikerült sza-
valatok közé sorolta felléptét. Nemsokára az-
tán Juhász Gyula bírálja Eisner értekezését,
melyet »Az örültség és lángelme határai«-ról
irt Lombroso nyomán. Kifogásolja a for-
rás után dolgozást, s a stílust, de a mű
szerkezetéért és a szerző buzgóságáért dicsé-
retes fokra ajánlotta a dolgozatot. Ugyanilyen
szerepettel bírálta meg Rósa Pál szavala-
tát is.

Sikerült dolgozatai évközben: »A tragikum
három magyarázója«, »Petőfi szatirikus és
humoros költeményei«, »Eszmék harca«,
»Bajza József színi kritikái«, »A nemzeti gé-
niusz Jókai regényeiben«, »A szegedi árvíz
évfordulóján«, melyben »röviden, de szépen
és ügyesen festette a romboló árvíz képét.
A Katona József-ünnepen »Katona József em-
lékezete« című ódáját olvasta fel sikerrel, lel-
kes előadásban. A verset egy későbbi gyűlésen
Perjessy László »a szép tárgy, szép gondolatok
és helyes verselés folytán az érdemkönyvbe
veszi«. Sajnos, az évről szóló érdemkönyv hi-
ányzik a könyvek sorozatában.

Számos szóbeli és írásbeli bírálatáról szá-
mol be még a jegyzőkönyv, mind tudatos ké-
szültséggel és hozzáértéssel, a tárgyban jártas-
sággal tanuskodván Juhász Gyula szinte lá-
zának mondható munkásságáról, amely fiat-
tal korában annyi nemes szépségű tökéletes
és nontosságra törekvő írást hagyva ránk.

Mikor a nagy magyar örökök zengése utáni
talán még nagyobb bánatok járulnak, legyen
e pár sor emlékül a nagy örökök és még na-
gyobb fájdalmak költőjének!

Márkás jégsszekrények

a leg-
olcsóbb
áron

SZÁNTONÁL

Széchenyi-tér 11.
(Városi bérház)

JUHÁSZ GYULA AZ ÖNKÉPZŐKÖRBEN

(Adalék a 100 éves önképzőkör történetéből)

Irta: Diósi Géza dr.

III.

Juhász Gyula egyévi megszakítással,
amikor novicius volt Vácon (1899—900) mind
a nyolc osztályát a piarista gimnáziumban végezte. A tízéves fiúcska 1893-ban
került az első osztályba; hatodikos korában a
magános és komoly diák piarista novicius
lett, de a következő év májusa hazahozta
Szegedre, hogy egyévi távolléte után megint
itt folytassa felbemaradt tanulmányait. 1900
őszén beiratkozott a hetedik osztályba, elma-
radván társaitól (Berecz János, Katona Dá-
vid, Malina Lajos, Návay László, Sümegi
Gyula, Szivessy Lehel, Vedres Béla stb.), hogy
az új környezetben kössön barátságot társa-
ival, amennyire ő tette s velők együtt készül-
jön arra a hivatásos munkára, amelyet a
noviciátusból eljövetelekör célul tűzött ki:

— Költő akarok lenni és ujságíró, mint
Zola — rebegte »halálsápadtan remegő han-
gon, de büszkén és a végső diadal reményével«
a noviciátus magiszterének.

Hetedikes korában tagja lett az önképző-
körnek, melynek ifjúsági elnöke Berecz
János megnyitó beszédében délvidéki sváb
létére erős hazafias érzéssel hangoztatta, hogy
a tagok »szeretettel tanulmányozzák főképp
a hazai írókat, mert ők nemcsak a szellemi vi-
lágot gazdagítják, hanem a hazaszeretethez
magasztos lángját is folyton élesztik a fiatal-
ság lelkében.« Ettől lelkesedve Juhász Gyula,
osztálytársai közül Aigner Károlyval, Dettre
Pállal, Kalmár Szilveszterrel stb. együtt élén-
ken részt vett a hősi munkában, s mindjárt az
első rendes önképzőkori ülésen felolvasta
»Petőfi szobrának« című versét, melyről a bi-
rálatot Grogloth János VIII. o. t. a ne-
gyedik gyűlésen mondta el. A bíráló Juhász
Gyula költeményét »a szép tárgynak és alap-
gondolatnak a jó szerkezetnek és a világos,
szabatos, könnyed stílusnak tekintve vételle-
vel, érdemkönyvre méltatta, bár kiemeli a
vers gyöngességét a rímeket tekintve; »a
körvezető tanár ur azonban — olvassuk a
jegyzőkönyvben — a bírálótól is kiemelt
gyenge rimelése miatt csak dicséretesnek fo-
gadja el. A vers így nem került be az ér-
demkönyvbe.

E jelentéktelen epizód nem vette el Juhász
Gyula kedvét a verseléstől és novemberben
új költeményével mutatkozott be a körnek
»Rákóczi hársfái« címen ennek bírálatát
csak február 10-én olvasta föl Palócz Si-
mon, ki dicsérettel fogadta el a verset. Janu-
árban irodalomtörténeti értekezésével szere-
pelt. Címe: »Az irányzatok regények«, mely-
re a következő ülésen elég szigorú bírálatot
kapott Makai Endrétől, ki elismeri ugyan a
dolgozat stílusbeli jelességeit, de csak dicsé-
retet javasol, »mivel a szerző a rengeteg anya-
got minden szempont nélkül, tulságosan váz-
latosan dolgozta ki, úgyhogy a dolgozat csak
egyes írók és regények elsorolásából és a szer-
zőnek hozzájuk csatolt megjegyzéseiből áll«.

A tudatos önképzésnek jelét mutatja Ju-
hász Gyulánál a biztos fellépésre törekvés s
ha először szavataiért nem is kap sok di-
cséretet, keresztülmegv az első nehézségeken

hogy később tökéletes legyen e nemből is.
1901 februárjában Abrányi Emiltől sza-
valta el a »Vágy« című verset. Eisner Manó
bírálatában »kifogásolja a szavaltat szentimen-
tális voltát (ez Juhász Gyula), hibáztatja a
szavaltat tartását, mihez még a hangsúlyo-
zás és gesztusok gyengeségei is járulnak, de
e hibákat javarészen a szavaltat bátortalan-
ságának (ez is ő!) tulajdonítja s a szavaltat
gyengeségeivel szembeállítja a szavaltat
buzgalmát, amelynek alapján a sike-
rültek közé sorolja a szavaltat«.

A minden hónapra eső szereplési sorozatá-
nak fejezeteként márciusban egy ülésen két
dolgozatát olvassa fel. »Pán festője« című ta-
nulmánya »előbb általánosságban méltatja
Böcklin Arnold irányát — mondja a jegyző-
könyv, — majd a festő leghíresebb alkotására
Pán-ra tér át«. E képzőművészeti írással mel-
lett szerepel irodalomtörténeti értekezése Kiss
Józsefről, amely »röviden, nagy vonásokban
jellemzi Kiss József költészetét, mint a fájd-
alom líráját. Az előbbi a most elhunyt Ba-
lassa József bírált meg és az érdemkönyv-
be méltatta, »a bírálat azonban, mivel nem
felelt meg a követelményeknek, elvettette«. Igy
aztán a dolgozat nem maradt fenn az utó-
kor számára. A következő alkalommal Pol-
lák József szavaltatát bírálta, ki Tárkányi
»Coriolán«-ját adta elő s a szavaltat Juhász
Gyula »a kiválóan sikerültek közé so-
rolta, mivel a szavaltat helyesen választotta,
jól megtanulta és átértette a költeményt s a
hangsúlyt is helyesebben kezdte alkalmazni az
álpáthosz leküzdésére...«

Áprilisban Herczeg Ferenc »Ocskay bri-
gadéros«-át méltatta Juhász Gyula, »ki a mű-
re, mint újabb drámairodalmunk örövendős
jelenségére mutatott rá«. A májusban kapott
bírálat szerint — ifj. Nagy István tollából — a
dolgozat jó stílusért és mintaszerű szerkesz-
téséért »a dicséretre méltó munkák között fo-
glalt helyet«. Ugyanakkor Tompa hazafias
allegóriáival foglalkozik a felolvasásá-

Dr. Kálmán Oszkárné Tauszig Márta leánya és Endre fia nevében is fájd-
alomtól megírt szívvvel jelenti, hogy édesanyja

özv. Tauszig Rezsőné

rövid, kínos szenvedés után visszaadta lelkét teremőjének.

Hült tetemét Szegedre hozattam és május 26-án délután fél 4 órákor temet-
jük el a zsidó temető halottas házából.

HARKANY
P é c s m

A KÖZISMERT BEUMAFURDO és NYÁRÁLÓ-
HELY
páratlan gyógyhatásu, modern, olcsó — május
10-től szeptember 30-ig

LUCZA JÓZSEF

keletkező-vegultisztító Rákóczi-tér
Gróf Klebelsberg-tér 3. (volt Gizella tér)
Házinczu-utca 14 szám

Gyors munka, olcsó árak.